

การส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3*

Teacher Opinions on Encouraging the Utilization of Community

Learning Resources of

Secondary School Administrators Attached to Office of Bangkok

Educational Service Area 3

วิทยาภรณ์ สุขสนธิวงศ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ประชากรเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยมีค่าความเชื่อมั่น(Reliability) .91 สถิติที่ใช้ในการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใช้ t-test และการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มใช้ ANOVA

ผลการวิจัยพบว่าการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวมมีการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาและกลุ่มวิชาที่สังกัดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

จากคำถามปลายเปิดพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการประสานงานกับชุมชนและควรจัดตั้งคณะกรรมการกลางจากทุกโรงเรียน จัดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเขต 3 เพื่อให้นักเรียนทุกโรงเรียนมาใช้ได้

คำสำคัญ : การใช้แหล่งการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม

Abstract

The research purposes were : 1) to study teachers' opinion on enhancing the utilization of community learning resources of secondary school administrators; and 2) to compare their opinions classified by gender, age, qualification, work experience, school size, educational background, and subject group. The population of the study was teachers from 42 secondary schools in Bangkok educational service area office 3 with a sample of 268 teachers, randomly selected from 13 schools. The tool was a questionnaire composed of three parts. First part was the checklist for biography of respondents. Second part consisted of 60 items for rating scales in 7 areas ($r_{tt} = .91$) as follows: 1) vision and mission on policy and guidelines on the application of community learning resource; 2) school curriculum development and learning processes; 3) teacher development to be leaders for community learning resources application; 4) student development to be learning person and to have systematic thinking; 5) facilitating the coordination and resource supporting; 6) maintaining and improving community learning resources; and 7) supervising, monitoring and evaluating the implementation of community learning resources, and an open-ended question. The statistics of frequency, mean, standard deviation, t-test and F-test were used for analyzing the data.

The results illustrated that teacher opinions on encouraging the utilization of community learning resources of secondary school administrators were generally in the medium level. On one hand, when compared among gender, age, work experience and school size, the results showed that these independent variables affected teacher opinions. On the other hand, there was no difference when compared among educational background and subject group. For the open-ended question it was found that the respondents would like the administrators to coordinate with the community to create and develop community learning resources for student access. At the same time, community learning resource center should be established by the coordination of every school's committee to recommend their community learning resource for students.

Keyword : Learning resources utilization, Learning resources

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภารกิจด้านการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ การศึกษาจึงเป็นทั้งเป้าหมายและเครื่องมือที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองโดยมุ่งพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง สังคมโลกในศตวรรษใหม่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก ซึ่งมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสสังคมโลกในรูปแบบของโลกไร้พรมแดน โลกาภิวัตน์ และความเป็นสากล แต่ละประเทศมุ่งพัฒนาตนเองให้มีความเจริญและก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว เมื่อเป็นเช่นนี้การปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การเรียนการสอนต้องเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและชุมชน ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้วางแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาที่ความสำคัญไว้หลายประการ และที่สำคัญ

ยิ่ง คือ หมวด 4 ทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถคิดที่เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนต่าง ๆ เช่น เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ(มาตรา 24) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการจัดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ เรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 25) รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 13-15)

จากแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องส่งเสริมให้ครูผู้สอนและผู้เรียนรู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเริ่มจากการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และกระบวนการคิดในการจัดการศึกษาโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงและสามารถสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่สังคมคาดหวัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและขนาดของโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 42 โรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอน คือ แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามขนาดของโรงเรียน สุ่ม

ตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากแต่ละกลุ่มอย่างเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 30 ของโรงเรียนแต่ละขนาด ได้กลุ่มตัวอย่าง 13 โรงเรียน เทียบตารางสำเร็จรูปของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนแยกตามกลุ่มวิชาที่สังกัด จำนวน 268 คน ค่าความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list) เพื่อตรวจสอบสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มวิชาที่สังกัด และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) ตามการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 60 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 ฉบับ และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 268 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS ในการประมวลผลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์เป็นค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ระดับการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเกณฑ์การตัดสินใจประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดแบบสอบถามข้อ 8 , 17 , 28 , 39 , 45 , 54 , 60 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเชิงลบและได้แปลงค่าระดับเป็นเชิงบวกก่อนวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มวิชาที่สังกัด และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับ t-test และ ANOVA และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 วิเคราะห์โดยการจัดอันดับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากค่าความถี่

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้ตอบแบบสอบถาม 3 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76.1) มีอายุ 46 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 72.0) ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 78.0) มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 70.5) สังกัดกลุ่มคิดคำนวณและแก้ปัญหา (ร้อยละ 27.6) ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (ร้อยละ 45.1)

2. ระดับการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

ในภาพรวมมีการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.61) ด้านการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รอบรู้และคิดอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 3.58) ด้านการพัฒนาผู้สอนให้เป็นผู้ดำเนินการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.56) ด้านการดูแล รักษา และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.40) ด้านวิสัยทัศน์และพันธกิจในการกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.34) ด้านการติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.34) และด้านการอำนวยความสะดวก ประสานงานและสนับสนุนด้านทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 3.31) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถามกับการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

ครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาและกลุ่มวิชาที่สังกัดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จากคำถามปลายเปิด

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูได้เป็น 2 ประเด็น คือ 1) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูต่อผู้บริหารโรงเรียน กรณีที่ครูแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการประสานกับชุมชนเพื่อสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้ได้มาตรฐาน สามารถรองรับจำนวนนักเรียนที่จะไปศึกษาได้ และ 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูต่อผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กรณีที่ครูแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 และผู้บริหารโรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการกลางจากทุกโรงเรียนให้นำเสนอแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้

โรงเรียนของตนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ทั้งหมด รวบรวมเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนส่วนกลางให้ทุกโรงเรียนสามารถนำนักเรียนไปศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรร่วมมือกับครูและชุมชน ในการวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำของครูและกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น แม้จะใช้หลักสูตรแกนกลางแต่ทุกโรงเรียนก็มีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น รวมถึงมุ่งพัฒนาครูผู้สอนพร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูล
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณและให้ความร่วมมือกับชุมชนในการดูแลรักษาปรับปรุงซ่อมแซมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้มีสภาพสมบูรณ์ เป็นอุทยานการเรียนรู้สำหรับทุกคนในชุมชน
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดระบบการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้สอนและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในโอกาสต่อไป
4. ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และทำวิจัยโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อ
5. ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สามารถนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยส่งเสริมให้มีการบูรณาการทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษานำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการบริหารงานและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยถึงสภาพปัญหาในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

บรรณานุกรม

- ประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์. (2549). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสังกัดเขตพื้นที่ศึกษานนทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนัส หันคารินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). การปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- วิจิตร ศรีสะอาด. (ม.ป.ป.). "หน่วยงาน 2 ลักษณะทั่วไปของการบริหาร" เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วุฒิไกร เลื่อนแป้น. (2547). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการจัดแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิริยุพา ศกุนตะเสถียร. (2546). การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- ไสว บรรณาลัย. (2549). การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- Ferguson, Harl R. (1997). *The High School Curriculum*. New York : The Ronald Press.
- Gorton, Richard A. (1983). *School Administrator and Supervisor Leadership, Challenge and Opportunities*. Dubuque: Brown Company Publishers.
- Lunenburg, Fred C. and Ornstein, Allan C. (1991). *Educational Administration : Concepts and Practices*. California : Wadsworth Publishing Company.